

at dette ikke var noget Nødt. Nei, det skal Gud vide, at det ikke er noget Nødt, men det er netop Ulykken, at det er blevet i højeste Grad nødvendigt at minde om en saa gammel, simpel og indlysende Ting som denne. Det blev anført af det ærede 7de Medlem for Kjøbenhavn (David) ingenlunde som nogen ny Opfindelse, men fordi mangfoldige Ytringer fra forskjellige Sider, inclusive fra den høitærede Ministers Side, med god Høie lode formode, at man havde glemt det. Spørgsmaalet om Rentabiliteten er altsaa ikke blot et Spørgsmaal om Statskassens Tary og om Dækningen af de af samme ved Laan eller Skatter tilveiebragte Midler, der ere nedlagte i Jernbanerne, men det er tillige et Spørgsmaal om Jernbanernes Nytte. Der er saaledes virkelig mange Ting, som der kunde være Anledning til at minde om, uden at der berisfulde ligge den mindste Pretention paa, at det skulde være noget Nødt. Dertil hører f. Ex. den Sætning, at man ikke kan give den samme Rigsdaler ud til to forskjellige Ting. Jeg kan derfor heller ikke paa nogen Maade gaae ind paa, hvad den høitærede Minister har udtalt mangfoldige Gange, at, jo flere Jernbaner, desto bedre. Jeg drifter mig ikke engang til at sige det, selv hvor Jernbanerne ere anlagte af Private. Thi selv om Staten i saa Fald med fuldkommen Roslighed kan see derpaa — og til en vis Grad slaae sig tiltaals med den Tanke, at det maa være de Privates egen Sag at overveie, hvortil de ville bruge deres Penge, og at de, hvis de anvende dem slet, maa tage Skade for Hjemgjæld, saa maa jeg dog ikke bestomindre betragte det som noget Sørgeligt, naar jeg bliver Vidne til, at Værdier, tilveiebragte som Resultat af Arbeide, ihjelslaaes eller anvendes til Unytte. Men allermindst kan man dog tage Spørgsmaalet ligegyldigt, naar det gjælder Statskassen, til hvis Bærg blandt Andet ogsaa Rigsdagen er kaldet, thi der finder da et virkelig Tab for Nationalformuen Sted. — Der bringes mig herved en Sætning i Grindring, som har været Gjenstand for Omtale i et foregaaende Møde, nemlig Indenrigsministerens Paastand om, at der ingen Forskjel kunde gjøres mellem Statskassen og den almindelige nationale Formue. Det gaaer

med denne Sætning som med mange saadanne almindelige Sætninger, at de kunne indeholde store Sandheder og dog paa den anden Side være fuldkommen falske. Den nævnte Sætning er fuldkommen sand, forsaavidt den siger, at Staten ikke har Lov til, saaledes som den i gamle Dage tidt gjorde, ene at lade sig lede af fiktalske Hensyn og være ligegyldig eller indifferent med Hensyn til, hvorledes det gif den private Formue, naar blot Statskassen var fuld. Den er derimod fuldstændig falsk, naar man dermed vil sige, at Alt, hvad der tilhører de Private, og hvad der saaledes i sin Sum udgjør den nationale Formue, i Grunden tilhører Regjeringen, og at de Private kun have Lov til at bruge det til saadanne Ting, hvortil Regjeringen giver dem Lov. Nu vil naturligvis Ingen gaae til en saadan Yderlighed, men mangfoldige af den høitærede Ministers Ytringer gaae dog stærkt i denne Retning, saaledes f. Ex. naar han næsten beklagede, at der fandtes andre Afløbscanaler — det var hans Ord — for Pengene end de kongelige Obligationer, der skulde sælges for at tilveiebringe Midlerne til Jernbanerne, eller naar han paa en Maade næsten betragtede det som en Art Generositet, naar Staten tillod det sjællandske Jernbaneselskab at concurrere med Staten paa Pengemarkedet for at tilveiebringe Midler til Udførelsen af dets Baner. Sætningen er altsaa blandt Andet falsk, naar den gaaer ud paa, at saalænge Staten har Midler eller kan tilveiebringe saadanne ved Laan eller paa anden Maade, skal den anvende dem til Jernbaner, og det jo flere desto bedre. Men dette er ikke blot blevet sagt i theoretisk Almindelighed, men der er givet det practisk Anvendelse. Jeg vil i saa Henseende minde om, at Indenrigsministeren i det andet Thing forelagde et Lovforslag, der kun angik to Jernbaner, men at det nu er kommet til os med fire, og at, da et æret Medlem her, som ogsaa en kort Tid har været Indenrigsminister, yttrede, at han beklagede, at der ikke fandtes flere Jernbaner optagne i Lovforslaget — uagtet man dog ellers, navnlig ogsaa i Folkethinget, har villet betegne det, der nu foreligger, som en Afslutning af det hele jydskt Jernbanespørgsmaal — den høitærede Minister saa dertil svarede, at deri